

Izjava o merama protiv polno prenosivih bolesti

Savremeni svet se suočava s teškim etičkim, zdravstvenim i društvenim problemima koji su posledica sve veće seksualne tolerancije i s njom povezanog promiskuiteta. Budući da hrišćani predstavljaju veći deo društvene zajednice, ovakva stajališta i ponašanje ušli su i u Adventističku crkvu pa je nužno da o njima progovorimo.

Problemi vezani za polno prenosive bolesti (SPB) tako su ozbiljni da su Ujedinjene nacije, zajedno s većinom vlada u svetu, institucija za zdravstvenu negu, verskim, političkim i ekonomskim vođama, pokrenuli niz velikih istraživanja i naučno-edukativnih programa usmerenih na prevenciju i lečenje. Cilj je sprečiti, lečiti i umanjiti posledice ili bar usporiti širenje ovih bolesti.

Posebno riziku su izloženi mladi koji ulaze u pubertet u sve ranijim godinama, kad su posebno ranjivi za pritisak vršnjaka i napade medija kao i poruka vršnjaka kojima se usputni polni odnos izvan braka smatra prihvatljivim i normalnim. Mnogi mladi su polno aktivni već u tinejdžerskim godinama i ubrzo se naviknu na utvrđeni uzorak polne aktivnosti.

Napredak je postignut na nekoliko područja:

- * istraživanja su osigurala bolje podatke;
- * dokumentovana je korist od upotrebe prezervativa kako bi se smanjila neželjena trudnoća i širenje polno prenosivih bolesti;
- * shvaćena je opasnost promiskuiteta;
- * delotvornije lečenje smanjilo je širenje i napredovanje mnogih polno prenosivih bolesti;
- * prepoznat je rizik dugotrajne emocionalne štete uzrokovane usputnim polnim odnosima i
- * pojačana je podrška stanovištu da uzdržanje od vanbračnih polnih odnosa čuva polno i emocionalno zdravlje.

Ovaj napredak, uprkos svojim ograničenjima, pokazao se korisnim i treba ga podržati radi njegovih pozitivnih posledica. Adventističke negovatelje treba podsticati da sudeluju u promovisanju ovih napora i u tome zaslužuju podršku vernika. Pragmatični pristup rešavanju ovih ozbiljnih problema i upotreba prikladnih intervencija ne bi se nikako smelo protumačiti kao odobravanje ili podsticanje na seksualne aktivnosti izvan braka ili neverstvo u braku. Umesto toga ove napore treba smatrati pokušajima da se spreče ili smanje negativne posledice štetnog polnog ponašanja.

Ponekad se može dogoditi da članovi porodice i pastori, nastavnici, savetnici, lekari i drugi u zvanjima pomaganja pomažu pojedincima koji uprkos ozbiljnom savetovanju odbijaju da prekinu s takvim životom i da žive u skladu sa Božjim uzvišenim načelom moralnosti. U takvim slučajevima oni kojima je poverena služba, mogu, kao poslednju meru, takve pojedince savetovati da upotrebe kontraceptivne i profilaktičke metode kao što su prezervativi, u pokušaju da spriječe trudnoću i smanje rizik od širenja po život opasnih polno prenosivih bolesti. Kad se preduzima takva intervencija, najveću brigu treba posvetiti pojašnjenju pojedincu (pojedincima) i članovima njihove zajednice kako ova krajnja mera ni na koji način ne bi bila shvaćena kao biblijsko odobrenje za polne odnose izvan braka. Takve postupke od strane stručnjaka treba

smatrati privremenim i koristiti samo u pojedinim slučajevima. Premda takve intervencije osiguravaju premalo vremena za delovanje milosti u ljudskim srcima, one ne predstavljaju dugotrajno održivo rešenje. Crkva mora ostati odlučna u iskorištavanju svake prilike da istakne mudrost Božjeg plana za čovekovu seksualnost i da pozove ljude i žene na poštovanje najuzvišenijeg merila moralnog ponašanja.

Biblijska načela

Premda su upravo opisani postupci u mnogo čemu korisni, oni su samo odgovor na postojeće stanje stvoreno delovanjem greha. Bog je u Svetom pismu predočio bolji plan koji bi trebalo da upravlja našom upotrebom Njegovog dara polnosti. Izgrađen na nizu vodećih načela, on praktičnim izrazima predstavlja Božji ideal za Njegov narod koji mora živeti u svetu izloženom grehu.

1. Seksualna intimnost je rezervisana za brak. Seksualnost je dar ljubavi Stvoritelja ljudskog roda (1.Mojs 1,26.27). Jevanđelje poziva vernike da cene svoju seksualnost i da njome vladaju u skladu s božanskim ciljevima (1 Kor 3,16.17; 6,13-20; Ef 5,1-8; Fil 1,27; 1 Sol 4,3-7). Prema Božjem planu seksualnost je rezervisana za muškarca i ženu unutar bračnog zaveta (1.Mojs 2,24.26; 2.Mojs 20,14; Priče 5; Pisma 4,12; 8,8-10; 2,6.7; 3,5; 8,3.4; Os 3,3; Jev 13,4). Seksualna vernost u braku je bitna za celokupno razumevanje slike kojom Bog upoređuje brak sa zajednicom sa svojim narodom (Isa 54,5; Os 2,14-23; 2 Kor 11,2; Otk 19,6-9; 21,9).

2. Seksualna intimnost izvan braka je nemoralna i štetna. Takva intimnost ima štetne posledice za pojedince (Lev 18,6-23; Rim 1,24-27; 1 Kor 6,12) kao i za bračni odnos (Izr 5,1-23). Sveto pismo je smatra delom grešnog života (Gal 5,19; Kol 3,5).

3. Bog je svestan ljudske krhkosti. Njegova volja za ljudska bića i Njegov cilj sa stvaranjem ostaje nepromenljiv (Mal 3,6; Mt 5,17-20; Dj 20,27). Jednako je tako nepromenljiva Njegova beskonačna ljubav prema ljudima i Njegova otkupiteljska namera (Jov. 3,16; Rim 5,8; 8,35-39; Ef 1,1-14; 3,14-19; 1 Jov. 4,7-10). Radosna vest, fokusirana u Isusu Hristu, povezuje ove istine (Ps 85,11; 1 Jov. 2,1.2).

Božja milost je jedina nada za pali ljudski rod (Rim 3,23.24; 5,1.2.20; Ef 2,1-5). On je strpljiv i dugo trpi ljudske slabosti (4.Mojs 14,18.19; Ps 86,15; 103,13.14; Os 11,8.9; Jona 3,1; 4,10.22; Mt 23,37; 1 Tim 1,15.16). Premda Božja milost nije dopuštenje za greh (Rim 6,1.2), Bog preko takve milosti ostvaruje nameru otkupljenja u okolnostima koje su proistekle iz greha (Rim 5,12-21). Božje praktično postupanje u slučajevima razvoda (5.Mojs 24,1-5; Jezd 10,10.11; Mt 19,7.8), mnogoženstva (2.Mojs 21,10; 5.Mojs 17,17; 21,15-17; Mt 19,4.5), davanja mesne hrane (1.Mojs 1,11.12.19.30; 9,3; 3.Mojs 3,17; 11,47) i propisa za kralja (1 Sam 8,7; 10,19; Os 13,11) primeri su intervencija koje su daleko od Božjeg ideala. U takvim primerima vidimo delovanje Njegove milosti i milosrđa u svetu izopačenom od greha.

4. Crkva vrši svoj zadatak u palom svetu. Postojeće stanje se jako razlikuje od Božjeg ideala. Vernici i nevernici su izloženi polnom nemoralu kao jednom od tragičnih rezultata greha (Jov. 7,15; 1 Jov 2,15). Crkva je pozvana da služi vernicima i nevernici, da nađe grešnike i da ih spasava (Mt 28,19; Mk 2,17; 2 Kor 5,20.21), da pomaže napredovanju vernika (Ef 2,19-22; 4,11-13.15; 1 Sol 5,11; 2 Pt 3,18), da uzdiže beskonačnu vrednost svakog pojedinca (Isa 43,3.4.7; Mat 12,12; Lk 12,7; 15,1-32; 1 Pt 1,18.19), štiti slabe i nejake (Rim 15,1; 1 Sol 5,14, Jev 13,3), promoviše i čuva zdravlje i život (Jov. 10,10; 1 Kor 6,19; 3 Jov 2) te poziva ljude i žene da prihvate uzvišen položaj Božjeg izabranog i svetog naroda (Ef 4,1; 5,8; 1 Pt 1,15.16;

2,5.9). Dužnost Crkve je da pristupi pojedincima tamo gde se nalaze (1 Kor 3,1.2; 7,1-28) i pozove ih na poštovanje uzvišenijih načela (Lk 19,5.10; Jov. 8,3-11; Dj 17,18-34).

5. U životu hrišćanina očekuje se odvijanje procesa duhovnog razvoja. Kod hrišćana treba doći do obraćenja (Jov. 3,3.7; Dela 3,19; Rim 12,2; 2 Kor 5,17) i napredovanja (Priče 4,18; Lk 2,52; Ef 3,17-19; 4,11-15; 2 Pt 3,18). Pri obraćenju vernik verom usvaja Hristov savršeni život i doživljava Duhom vođeni preobražaj vrednosti (Jov. 3,5; Gal 2,20). Spoljašnje i unutrašnje sile mogu izazvati povratak na stare misli i ponašanje (Gal 5,16-18; 1 Jov 3,20), ali će opredeljenje za milošću uslovljen napredak u životu hrišćanina (1 Kor 15,10; Fil 3,12-14; Kol 1,28.29) i oslanjanje na sredstva koja je Bog osigurao (Rim 8,5-7; Gal 5,24.25) proizvesti rast prema sličnosti Hristu (Gal 5,22-25; Ef 5,1).

Sveto pismo poziva ljude da u svom životu napreduju moralno i duhovno (Lk 2,52; 1 Kor 13,11; 14,20). Planiranje takvog rasta i podsticanje na njega neophodno je za ostvarenje evanđeoskog zadatka (Mt 29,20; Ef 3,14-24). Zadatak verskog vaspitanja je pomoći razvoju poedinca i izneti istinu tako da je slušaoci mogu razumeti (Mt 11,15) i da se mogu pružiti a ne spotaknuti (Rim 14,1-21; 1 Kor 8,9-13). Premda je moguće naći neko opravdanje za neuke i nezrele (Mt 13,34; Jov. 16,12; Dj 17,30; 1 Kor 3,1.2), s vremenom pojedinci treba da napreduju ka potpunijem razumevanju Božje volje (Jov. 16,13) i potpunijem izražavanju ljubavi prema Bogu i bližnjima (Mt 22,37-39; Jov. 13,35; 8,9; 13,11; 1 Jov 3,14; 4,11.12). Pod Božjim blagoslovom jasno iznošenje jevanđelja i brižna pažnja posvećena procesu stvaranja učenika, doneće duhovni plod čak i kod onih koji su bili ogrezli u polni greh (1 Kor 6,9-11).

Posledice

1. Crkva potvrđuje biblijski pogled na seksualnost kao zdravo svojstvo ljudske prirode stvoreno po Bogu da se u njemu uživa i odgovorno koristi u braku kao delu hrišćanskog učenja.

2. Crkva je odlučila da biblijsko gledište o ljudskoj seksualnosti prenosi pažljivo, vodeći računa o kulturi. Ona naglašava potrebu za poštovanjem i razumevanjem ljudskog tela i njegovih funkcija, podržavajući polno uzdržavanje izvan braka a vernost u braku, razvijajući sposobnosti za donošenje odluka i razgovor o seksualnom ponašanju. Crkva se opredelila za prenošenje istine da je zloupotreba lične polnosti i zloupotreba snage u odnosima suprotna Božjem idealu.

3. Crkva poziva ljude da se pred Bogom obavežu na polnu suzdržljivost izvan bračnog zaveta i seksualnu vernost svom bračnom drugu. Osim celovitog izražaja seksualne intimnosti u braku, apstinencija je jedini siguran i moralan put za hrišćanina. U svakom drugom smislu seksualna je aktivnost štetna i nemoralna. Ovo uzvišeno pravilo predstavlja Božju nameru za upotrebu Njegovog dara, a vernici su pozvani da ovaj ideal podrže bez obzira na postojeća merila u kulturi koja ih okružuje.

4. Crkva je svesna grešnosti ljudskog roda. Ljudska bića čine pogreške, loše procenjuju i mogu se namerno odlučiti za seksualnu praksu suprotnu Božjem idealu. Drugi opet ne znaju kome bi se obratili za pomoć da bi živeli polno čistim životom. Međutim, ništa ne može takve pojedince poštediti od posledica odstupanja od Božjeg plana. Emocionalne i duhovne rane uzrokovane polnom aktivnošću suprotnom Božjem planu, neminovno ostavljaju ožiljke. No Crkva vrši Hristovu službu milosrđa i milosti nudeći Božji oproštaj, isceljenje i obnavljajuću snagu. Ona mora nastojati da osigura ličnu, duhovnu i emocionalnu podršku koja će ranjenima

omogućiti da koriste ono što nudi jevanđelje. Crkva takođe mora pomoći osobama i porodicama da upoznaju sve dostupne stručne službe.

5. Crkva priznaje kao moralno prihvatljivu upotrebu kontraceptivnih sredstava, uključujući prezervative kojima bračni parovi nastoje kontrolisati začecje. Posebno bi prezervativi bili preporučljivi u nekim bračnim okolnostima, na primer kad je jedna strana bila izložena opasnosti od seksualno prenosivih bolesti ili se zarazila, pa time svog bračnog druga izlaže mogućnosti zaraze.

S druge strane, predbračna ili vanbračna upotreba prezervativa, bilo kao pokušaj da se smanji rizik od neželjene trudnoće ili da se spreči prenošenje polnih bolesti, postavlja pitanje morala. Ova pitanja treba rešavati u okviru božanskog plana za ljudsku seksualnost, odnosa između Božje namere prilikom stvaranja i Njegovog strpljenja s ljudskim slabostima, procesa duhovnog rasta i moralnog razvoja u pojedinca kao i prirode zadatka Crkve.

Premda se pokazalo da su prezervativi nešto delotvorniji u sprečavanju trudnoće i širenju bolesti,¹ oni polne odnose izvan braka ne čine moralno prihvatljivim. Ova činjenica pak ne sprečava emocionalnu štetu koja je posledica takvog ponašanja. Crkva jednako poziva mlade i odrasle, vernike i nevernike, da žive životom dostojnim milosti koja nam je pružena u Hristu, crpeći koliko je god moguće iz božanskih i ljudskih izvora da žive prema Božjem idealu za seksualnost.

6. Crkva razume da u slučaju kad osoba u braku može biti izložena riziku prenosa ili dobijanja polnih bolesti, kao što je virus HIV-a od svog bračnog partnera, upotreba prezervativa ne samo što je moralno prihvatljiva već i ozbiljno preporučena ako muž i žena odluče da nastave održavati polne odnose. One koji koriste prezervativ treba upozoriti na važnost pravilne upotrebe i na ograničenja njegove delotvornosti u sprečavanju prenosa zaraze HIV-om.

Poziv

Mi se suočavamo s krizom koja pretili životu i zdravlju mnogih ljudi, uključujući i vernike. U opasnosti su mladi i odrasli. Crkva mora bez oklevanja razviti dobro promišljene planove za obrazovanje i prevenciju. Treba mobilizovati zdravstvene i socijalne službe, obrazovno i propovjedničko osoblje te druge stručnjake, u Crkvi i izvan nje. Ova kriza zahteva prioritarnu pažnju i upotrebu svakog legitimnog sredstva i metode koji su na raspolaganju Crkvi da vodi računa o domu, školi, crkvi i društvenoj zajednici. Na kocki je sudbina čitavog jednog naraštaja, a mi se u tome utrkujemo s vremenom.

Ova izjava je prihvaćena na godišnjem zasjedanju Izvršnog odbora Generalne konferencije u nedjelju, 27. septembra 1998. u Ignacu Fallsu, u Brazilu.